

«Кожен наступний політ може стати останнім...»**Тетяна Торак***Карпатський національний університет імені Василя Стефаника;
76000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57***Василь Мойсишин** *«Бо йде війна».*
Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2024. 100 с.

Вирізьблення пам'яті про війну пером сьогодні — чи не найскладніше і найвідповідальніше, оскільки інтеграція рефлексій, зумовлених реакцією на «межове становище» суспільства, причому в поетичну форму, вимагає тонкого естетичного чуття, внутрішньої делікатності. Фактичною незмогою узгодити естетику прекрасного — поетичного — із воєнними реаліями, у яких естетика докорінно втрачає свої засадичні параметри, бо війна насамперед є простором численних утрат, породжено з'яву розмаїття видань на воєнну тематику, що закроєні або на фіксуванні подій, або репрезентують образ ліричного суб'єкта крізь призму виповідання наболілого, таким чином набувши монологійності. Серед них нечасто зринає поетична збірка, у якій гармонійно поєднано вищеозначені акценти, — це винятковість, оскільки багатоголосся воєнної тематики марковане строкатістю.

Вважаю, що поезії у виданні «Бо йде війна» Василя Мойсишина не тільки написані в часи російсько-української війни, про що узуально зазначено на початку, а й розширюють тематичні межі, водночас синтезуючи дійсність із авторською світоглядною складовою, представленою в індивідуальному осмисленні воєнного досвіду суспільства та в розгортанні сюжетних поетичних історій, що мають дотичність безпосередньо до автора, для кого війна також має відображення, прочитання якого іманентно наштовхує на емпатичне сприйняття (*«Вітаю Назара з відзнакою // «За честь і звитягу», // яку йому щойно вручили // разом з кількома бійцями // штурмового полку «Сафарі». // Це вони були там, // де стріляно все, що може стріляти, // і літало все, що може літати.»*).

«Ми прощалися з ними так, // ніби прощались навіки, // бо розуміли, // що кожен наступний політ // може бути останнім», — ідейна домінанта першого із віршів, що констатує час — він має властивість протікати, наче крізь пальці; ніколи не знаєш, котрий із днів стане визначальним, тому повинен усвідомити, що *«мрія літати»* потребує *«важкої роботи»* (Шаленці неба). Фактично, всі вірші побудовано на дихотомії «тут-там», таким чином автор крізь призму реалій фронту (там) наштовхує на зосередження на теперішньому (тут). Відсутності узагальнення в

збірці протиставлена акцентуація на конкретному людському досвіді, виокремленні його як індивідуального, зреалізованого як наслідок пережитого враження від розмови (Випадок у дорозі, Ірена, до прикладу). Сюжетність віршів відтворена не лінійним переказом, а й наявністю вкраплень діалогів, з-поміж яких концентрація оповіді не розпливається, зберігаючи густоту та ущільнення вислову.

Людське переживання війни в кожного індивідуальне, однак автор не тільки апелює конкретному людському досвіду, як і не завжди до подій, що відбуваються на Сході, чи описує винятково катування та знущання над полоненими (Той, що вижив у пеклі), водночас не відмежовує пунктирно Схід від воєнних реалій Франківська, — зруйнування корпусу кафедри нафтогазового обладнання («Через день після атаки московитів // приймаю іспит // з вищої математики // в аудиторії без вікон // з купкою битого скла в кутку»). Вірші на присвяту Павлові Гірнику та Богданові Бринському — Коляда, На Спаса 23-го року — особливі тим, що, попри екзистенційно складний період держави, суспільство не вихолощує християнські традиції та цінності, таким чином не пориваючи їх тяглості.

Для поетичної мови автора не характерна метафорична заокругленість, наявність стилістичних барикад, що ускладнюють прочитання, образи тяжіють до традиційних, однак наділені індивідуальним стержнем, відсутня також і обірваність, а то й фрагментарність. Ліричний суб'єкт збірки не вигаданий — унаочнено зринає, точніше — присутність його невіддільна від дійсності, оскільки не абстрагований від неї.

«Бо йде війна» — збірка цікава, зіткана із двадцяти сюжетних поетичних історій із відповідним їм найменуванням та адаптованими до тематичного контуру репродукціями картин Олега Шупляка. У ній чимало епічного, хоча, як на мене, у Василя Мойсишина ліро-епічне світовідчуття без похибки чи тяжіння більшою-меншою мірою до одного із констант творчого мислення, а наявність натуралістичних деталей воєнного жаху — крові, вбивств, гвалтувань, смертей, — наштовхує на умовивід стосовно реалістичності, відсутності зумисної видумки, натомість написано вірші зі власного досвіду або ж під впливом почутих розмов, що зворушили поета.

І найголовніше: «...нація росте у боротьбі», — із Василем Мойсишиним варто погодитися.

Тетяна Торак, м. Івано-Франківськ